

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

Purvu viktorīna

2011. gada 15. marts

Daiga Brakmane

Noteikumi :)

- Jāceļ rokas
- Par katru pareizu atbildi - 1 punkts (īpaša lapiņa)
- Kuram beigās būs visvairāk uzlīmju - uzvarētājs

Aiziet!

Kāda ir sfagnu loma purvā?

- Palīdz no purva aizvadīt ūdeni
- Kūdras veidotājs, purva pamatelements (augs, kas veido kūdru)
- Sfagni veido netipisko purvu - bez augiem un plašām atklātām ūdens teritorijām
- Palīdz purvam neatdzist, purva dzesinātājsistēmas pamatelements

Kāda ir sfagnu loma purvā?

- Palīdz no purva aizvadīt ūdeni
- Kūdras veidotājs, purva pamatelements (augi, kas veido kūdru)
- Sfagni veido netipisko purvu - bez augiem un plašām atklāta ūdens teritorijām
- Palīdz purvam neatdzist, purva dzesinātājsistēmas pamatelements

© Māra Vākaņe

Kas ir purva akacis?

- Purva velnam elpošanas caurumi
- Kūdras kupols purvā
- Plaša kūdrā
- Kūdras izstrādes dēļ radies tukšums purvā

Kas ir purva akacis?

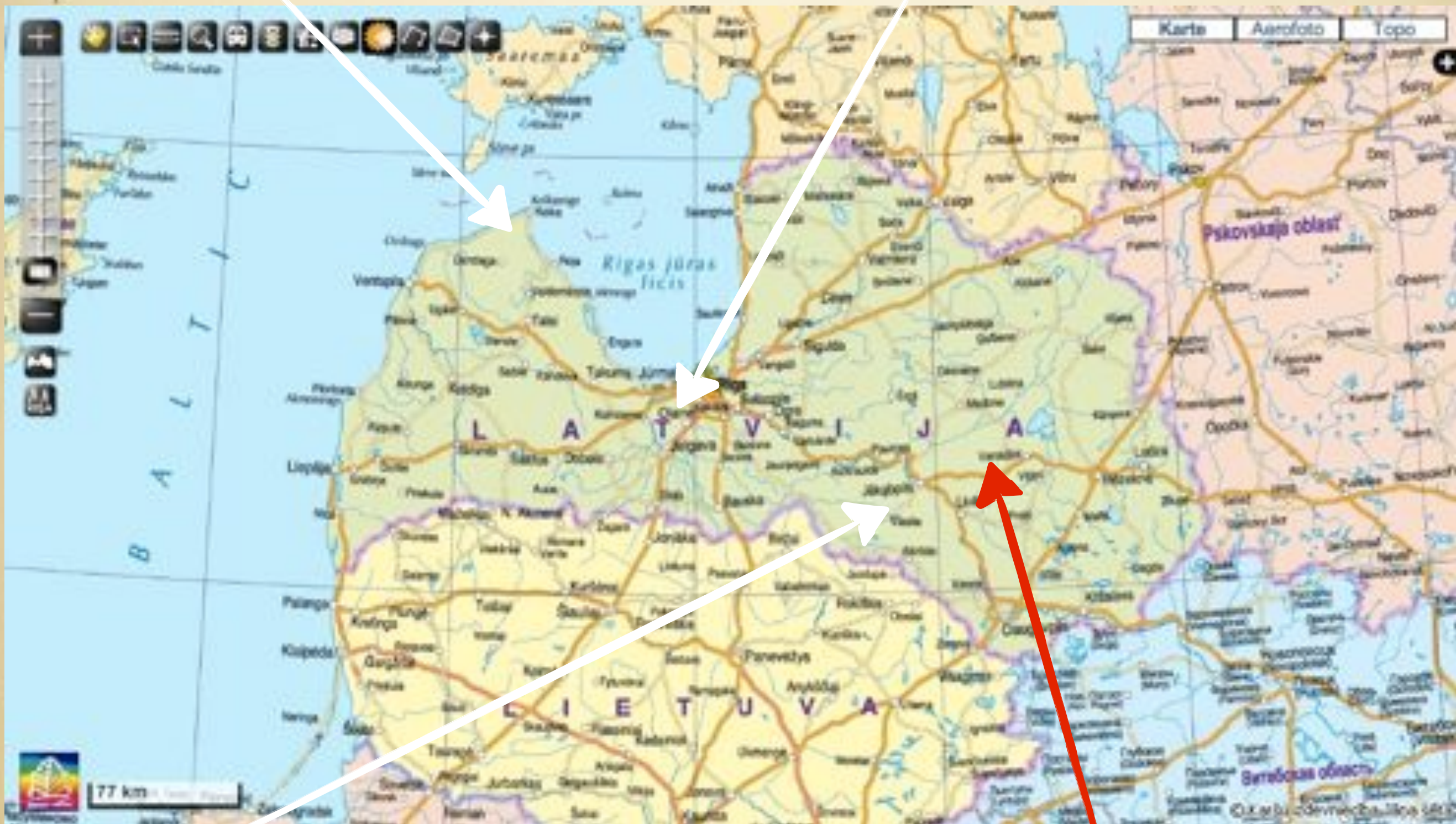
- Purva velna elpošanas caurumi
- Kūdras kupols
- Plaisa kūdrā
- Kūdras izstrādes dēļ radies tukšums purvā

Kā sauc Latvijas lielāko purvu un kur tas atrodas?

- Cenas tīrelis netālu no Rīgas
- Teiču purvs Madonas novadā
- Rožu purvs Salas novadā
- Bažu purvs Dundagas novadā

Bažu purvs

Cenas tīrelis

Rožu purvs

Teiču purvs

Vai Latvijas purvos dzīvo bruņurupuči?

- Jā, visos Latvijas purvos
- Jā, bet tas ir rets un īpaši aizsargājams purva dzīvnieks
- Nē, jo ziemas Latvijā ir pārāk bargas šiem dzīvniekiem
- Nē, purvos bruņurupuči nedzīvo

Vai Latvijas purvos dzīvo bruņurupuči?

- Jā, visos Latvijas purvos
- Jā, bet tas ir rets un īpaši aizsargājams purva dzīvnieks
- Nē, jo ziemas Latvijā ir pārāk bargas šiem dzīvniekiem
- Nē, purvos bruņurupuči nedzīvo vispār

Bārdiņa, Krišs / Бурдзюнас, Крис / Бурдзюнас, Крис

Emys orbicularis

PIELĀGOJIES ZIEMAI!

latviski: purva bruņurupucis
angliski: European pond terrapin (swamp turtle, European pond turtle)
vāciski: Europäische Sumpfschildkröte
zviedru: europeisk källsköldpadda
igauņu: Euroopa sookõlpsonn
lietuviškai: balinis vėžlys
krievis: европейская болотная черепаха

Paņemiet foto!

Iepriekšējā luge Nākamā luge

Senie nosaukumi: Bruņu rupucis, kauļu rupucis, rupucis.

Apraksts: Muguras bruņas (karapaks) olīvbrūnas, brūngani pelēkas vai melnas, ar dzelteniem punktiņiem vai svītrītiņiem, vēdera bruņas (plastrons) gaiši brūnas. Karapaks savienots ar plastronu ar elastīgu skrimšļa sieti. Aste, kājas un kakls ar dzelteniem plankumiem. Gan priekšējām, gan pakaļējām starp pirkstiem peldplēves. Aste diezgan gara: tēviņiem līdz 2/3 karapaksa garuma, mātītēm līdz 1/2. Kopējais ķermeņa garums (kopā ar asti) var sasniegt 32 cm, kaut parasti ir daudz mazāks.

Ekoloģija: Dzīvo ezeros, dīļos, vecupēs, kanālos, purvos. Labi peld un nirst, ilgi paliek zem ūdens. Visu aktivitātes periodu pavadā ūdenstilpē vai tālā krastā. Atrodoties krastā, briesmu gadījumā meklē gļiņīgu ūdeni. Ziemeļos ūdenstilpju dibenā dūnās; ziemošana sākas oktobrī un beidzas aprīlī. Sezonā dēj olas 1 - 3 reizes maijā - jūnijā. Mātīte smilšainā ledagā ar pakaļējām izrok ap 10 cm dziļu bedrīti, kur iedēj 5 - 10 olas. Olas iegarenas, ar kaļķainu čaulu, 28 - 33 mm garas. Pēc olu iedēšanas mātīte bedrīti aizber. Inkubācijas periods 2 - 3 mēneši, jauni bruņurupučī (karapaksa garums 22 - 25 mm) parasti paliek zem zemes līdz nākošajam pavasarim. Dzimumgatavību sasniedz 6 - 8 gadu vecumā, kad karapaksa garums ir 9 - 12 cm.

Galvenie purva bruņurupuča ienaidnieki ir lapsas, āži un jēlotsuņi, kas izrok un aprīj olas.

Pārtiek no zivīm, abiniekiem, ūdens bezmugurkaulniekiem, dažādiem autori (Bapikova et al., 1977) apgalvo, ka arī no ūdensaugiem. Daži novērotāji apgalvo, ka ūdenstilpē, kurā dzīvo bruņurupucis, pa ūdens virsmu peldot zivju pēdītiņus, jo tas pēdītiņus neēd. Aktīvs dienā un naktī.

Izplatība: Gandrīz visa Eiropa, izņemot Lielbritāniju, Nīderlandi un Skandināviju, kā arī Turcijas austrumi, Ziemeļāfrika un Vidusāzija.

Sugas statuss Latvijā nenoteikts. Tuvākā zināmā un labi izpētītā purva bruņurupuča populācija atrodas Dienvidrietumā. Latvijas teritorijā atrasti vairāki eksemplāri, J.Siliņš un V.Lamaters glabājas Sanktpēterburgas Zooloģijas muzejā. Vienīgais zināmais gadījums, kad noķerts jauns, 4 - 5 cm garš dzīvnieks, ir 1931. gada jūnijā Ķemeros.

Arī pēdējā gadu desmitā reģistrēti vairāki bruņurupuču atrašanās gadījumi Daugavpils un Dobeles rajonā (M. Pupins un E.Tone, personīgie ziņojumi). Protams, nekad nevar droši zināt, vai atrastajam purva bruņurupucim ir dabiska izcelsme, vai tas ir izbēdzis no terārija vai ūdenstilpē ielaists apzināti, tomēr nozīmīgais novērojumu skaits izslēdz iespēju, ka visos gadījumos būtu bijušas kļūdas vai viltojumi, un ir jāpiekrīt, ka purva bruņurupucis Latvijā sastopams, kaut arī ļoti rets. Iespējams, ka pašreiz mūsu valstī nav nevienas stabilas populācijas.

Statuss: Iekļauts Latvijas, Lietuvas un Baltijas Sarkanajā grāmatā, kā arī Eiropas apdraudēto abinieku un rāpuļu sarakstā. Kā ļoti reti, būtu stingri saudzējams, taču pašreiz trūkst pārbaudītas zinātniskās informācijas, kas ļautu izstrādāt pamatotu aizsardzības stratēģiju. Latgales zooloģiskajā dārzā uzsākta Latvijā iegūto bruņurupuču pavairošanas programma.

Visu internetenciklopēdijas "Latvijas daba" tekstu un ilustratīvo materiālu autortiesību īpašnieks ir Askolds Kļaviņš, SIA Gandrs un autori. Citēšanas gadījumā atsauce obligāta.

Kas ir asinssarkanais plakanis?

- Purva augs - kukaiņēdājs
- Vabole, kas dzīvo uz trūdošas koksnes
- Purva bruņurupuča otrs nosaukums
- Purva putns ar sarkanu, plakanu knābi

Kas ir asinssarkanais plakanis?

- Purva augs - kukaiņēdājs
- Vabole, kas dzīvo uz trūdošas koksnes
- Purva bruņurupuča otrs nosaukums
- Purva putns ar sarkanu, plakanu knābi

Asinssarkanais plakanis

Kāda ir meliorācijas ietekme uz augstajiem purviem?

- Labvēlīga - purvs nesaglabā mitrumu
- Nelabvēlīga - purvs zaudē mitrumu
- Labvēlīga - purva augiem ir labāki augšanas apstākļi
- Nelabvēlīga - purva augi "slīkst" ūdenī

Kāda ir meliorācijas ietekme uz augstajiem purviem?

- Labvēlīga - purvs nesaglabā mitrumu
- Nelabvēlīga - purvs zaudē mitrumu
- Labvēlīga - purva augiem ir labāki augšanas apstākļi
- Nelabvēlīga - purva augi "slīkst" ūdenī

Kādus purva augus
Tu zini?

Par katru nosaukto purvā
esošo augu - 1 punkts!

Kādus purva
dzīvniekus Tu zini?

Par katru nosaukto purvā
mītošo dzīvnieku - 1
punkts!

Paldies par uzmanību!

Saskaitām punktus!

LABĀKAJIEM - BALVIŅAS!

Projekta sabiedrisko attiecību koordinatore:
Daiga Brakmane, daiga.brakmane@lu.lv